

Esas Sayısı : 2005/29 (Siyasî Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2009/45

Karar Günü : 10.11.2009

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Bağımsız Türkiye Partisi 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 27.01.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

“Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle” karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Bağımsız Türkiye Partisi 2004 yılı gelirleri toplamının 136.983.900.000.- lira, giderleri toplamının 158.606.710.000.- lira olduğu ve 27.795.370.000.- lira borç ile 6.172.560.000.- lira nakit mevcudunun 2005 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı gelirleri 52.321.040.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 52.200.000.000.- lirası bağış ve yardımlar, 121.040.000.- lirası ise 2003 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri toplamı 84.662.860.000.- liranın tamamı bağış, aidat ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 79.905.420.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 65.822.800.000.- lirası genel yönetim giderleri, 11.215.330.000.- lirası 2003 yılından devreden borç ve 2.867.290.000.- lirası çeşitli giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 210.990.000.- liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri toplamı 78.701.290.000.- liranın tamamı genel yönetim giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 5.961.570.000.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2004 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2004 yılında herhangi bir taşınmaz mal ve değeri 100.000.000.- lirayı aşan taşınır mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

D- İNCELEME

Parti'nin 2004 yılı hesabının incelenmesi neticesi düzenlenen esas inceleme raporunun görüşülmesi sonucu Mahkeme,

"Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabı ile ilgili olarak;

1- Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilmeyen 2. Olağan Büyük Kongre harcamaları ve karşılığı gelirler ile ilgili hususun açıklığa kavuşturulması ve herhangi bir gelir ya da gider tespiti halinde buna uygun kesinhesabın ve diğer belgelerin gönderilmesinin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 74. maddesi hükmü gereğince Parti'den istenmesine,

2- Kararın yerine getirilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Gerekli bildirim yapılması için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

27.2.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar vermiştir.

Mahkeme'nin 27.2.2007 günlü kararına Parti 12.4.2007 tarihinde,

"İlgili yazı gereği Partimiz Genel Muhasepliği'nce yapılan araştırmada; 19.12.2004 tarihinde Büyük Anadolu Hoteli Esenboğa Havaalanı Yolu 27. km. Akyurt ANKARA adresinde yapılan Partimizin 2.Olağan Büyük Kongresi'ne ait, Metal Sosyal Kültür ve Eğitim Vakfı İktisadi İşletmesi Büyük Anadolu HoteH (Maltepe V.D. 619 030 3849) tarafından Partimize kesilen fatura ile karşılığı gelirlere ait gelir makbuzlarının bulunduğu; sehven hesaplara eklenmediği tespit edilmiştir.

2. Olağan Büyük Kongrede 1.000.000.000 TL yemek, 4.500.000.000 TL salon kirası, 200.000.000 TL Genel Başkan Konaklama giderleri olmuştur. 2.Olağan Büyük Kongre ile ilgili başka bir gelir giderimiz olmamıştır.

Kongrede; delegelerin daveti telefonla ve teşkilatımız vasıtasıyla yapılmış, Partimiz tarafından taşıma yapılmadığından kongreye katılan delegelerimiz salona kendi imkanlarıyla gelmişlerdir. Partimiz, Genel Başkan dışında hiçbir delegemize konaklama imkanı sunmadığı için ayrıca konaklama giderimiz olmamıştır.

Partimizin 2004 yılı kesinhesabına 5.700.000.000 TL (Beş milyar yedi yüz milyon TL) gider ile aynı tutarda gelirin eklenmesinin kabul edilmesi hususu;

Yüce Makamınıza saygıyla arz olunur. "

şeklinde cevap vermiştir. Gönderilen belgelerin incelenmesi sonucu 25.12.2008 tarih ve 211-1469 sayılı yazı ile tereddüt oluşturan,

Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilmeyen 2.Olağan Büyük Kongre harcamaları ve karşılığı gelirler ile ilgili hususların açıklığa kavuşturulmasına ilişkin Mahkemenin 27.2.2007 gün ve 2005/29 sayılı kararına istinaden 21951-22000 numaralı gelir makbuz koçanı gönderilmiş, gönderilen makbuz koçanının incelenmesinde aşağıda belirtilen şekilde bağışların alındığı görülmüştür.

Makbuz tarihi	Makbuz No	Bağış yapanın adı soyadı	Tutar
17.12.2004	21951	Osman Tıgılı	512.250.000
17.12.2004	21952	Ahmet Gökdoğan	1.500.000.000
17.04.2004	21953	Hasan Çıray	237.750.000
20.12.2004	21954	Doğan Köroğlu	2.250.000.000
20.12.2004	21955	Mehmet Özkan	1.200.000.000

Mahkemeye daha önce gönderilen 23601-23650 numaralı gelir makbuz koçanın incelenmesinde, ilk kullanılan 23601 numaralı gelir makbuzunun 5.1.2004 tarihli, son kullanılan 23631 numaralı gelir makbuzunun 4.12.2004 tarihli olduğu ve aynı koçanda kullanılmayan makbuzların olduğu görülmüştür.

Bu bilgiler ışığında gelir makbuzu olarak 23632-23650 numaralı makbuzlar kullanılmayarak 21951-21955 numaralı makbuzlarla tahsilat yapılmasının nedeni ile 23601-23650 ile 21951-22000 seri numaralı makbuzların kimlere verildiğine ilişkin kayıtların gönderilmesi istenmiş, Parti 23.1.2009 tarihinde,

“Partimizin 2.Olağan Büyük Kongre harcamaları ve karşılığı gelirlerle ilgili olarak kesilen gelir makbuzu koçanlarının, daha önce gönderilen makbuzlardan farklı oluşu, bu konuda görevli parti muhasibi İbrahim Halil Uygur’un yoğun işleri nedeniyle tarafından sehven yapılmış olup devamında da 2004 yılı kesin hesabında bu nedenle gözünden kaçmış Sayın Mahkemenizin açıklığa kavuşturma yazısı ile incelendiğinde görülerek Sayın Mahkemenize sunulmuştur. 23601-23650 ile 21951-22000 seri makbuzlar Parti Muhasibi İbrahim Halil Uygur’un zimmetinde bulunmaktadır.”

şeklinde cevap vermiştir.

Yazının ekinde yer alan tutanakta sadece teslim alan olarak İbrahim Halil Uygur’un imzası bulunmaktadır.

Aynı kişi tarafından düzenlenen makbuzların birbirini takip etmesi esastır. Mahkemeye belgelerle birlikte daha önce gönderilen 23601-23650 numaralı gelir makbuz koçanın incelenmesinde, ilk kullanılan 23601 numaralı gelir makbuzunun 5.1.2004 tarihli, son kullanılan 23631 numaralı gelir makbuzunun 4.12.2004 tarihli olduğu ve aynı koçanda kullanılmayan makbuzların olduğu, Mahkemenin ara kararından sonra gelir makbuzu olarak 23632-23650 numaralı makbuzların kullanılmayarak 21951-21955 numaralı makbuzlarla tahsilat yapıldığı anlaşılmıştır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 60. maddesinin beşinci fıkrasında *“Parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcandığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir.”* denilmiş olmasına karşın 19.12.2004 tarihinde yapılan 2. Olağan Büyük Kongreye ait gider ve gelir makbuzlarının deftere işlenmediği, ara kararından sonra belgelerin gönderildiği dikkate alındığında yapılan bu işlemin Kanun’a uymadığı görülmüştür.

Aynı kişilerin kullandığı gelir makbuzlarının koçan bitmeden diğeri ile işlem yapılmaması, seri ve tarih olarak birbirini takip eden makbuzların düzenlenmesi ve gelir ile giderin yapıldığı sırada deftere işlenmesini temin için Parti’nin uyarılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilen 136.983.900.000.- lira geliri ve 158.606.710.000.- lira gideri ile 2005 yılına devreden 27.795.370.000.- lira borcu ve 6.172.560.000.- lira nakit mevcudunun eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Partide görevli kişilerin zimmetinde bulunan gelir makbuzlarının birbirini takip ederek düzenlenmesi ile gelir ve giderin yapıldığı sırada deftere işlenmesini temin için partiye bildirimde bulunulmasına,

10.11.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ